

การวิเคราะห์เนื้อหาค่านิยมธรรมไทย
ในหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

นางสาววิชชุกา วัชรนันท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-060-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016073

T 17513200

AN ANALYSIS OF THAI CULTURE CONTENT
IN TAKSASAMPAN TEXTBOOKS AT THE LOWER
SECONDARY EDUCATION LEVEL

MISS Witchuda Wattranun

This Thesis Submitted in Partail Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์เนื้อหาตำนานวัฒนธรรมไทยในหนังสือเรียน
ภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โดย

นางสาววิชชุกา วัชรนันท์

ภาควิชา

มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์มพรรย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรนันท์
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรนันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สุจิต เพ็ชรขอบ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์มพรรย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. กมลพร บัณฑิตยานนท์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิชา วัฒนธรรม : การวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมไทย ในหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (AN ANALYSIS OF THAI CULTURE
CONTENT IN TAEKSAMPAN TEXTBOOKS AT THE LOWER SECONDARY
EDUCATION LEVEL) อ.ที่ปรึกษา : รศ.สายใจ อินทรมพรวีย์, 256 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในหนังสือเรียน
ภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว อาชีพ เทศกาลและ
พิธีการ การละเล่น วรรณกรรมพื้นบ้านและคติธรรม ผลการวิจัยมีดังนี้

1. เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นคติธรรมมีปรากฏสูงสุด รองลงไปได้แก่วรรณกรรม
พื้นบ้านและที่มีเนื้อหาปรากฏน้อยที่สุดคือการละเล่น
2. เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นชีวิตครอบครัวมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักของบิดา
มารดาต่อบุตรมากที่สุด มีเนื้อหาเกี่ยวกับการถ่ายทอดวิชาชีพให้สมาชิกในครอบครัวและการต้อนรับ
แขกน้อยที่สุด
3. เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นอาชีพ ปรากฏว่าอาชีพค้าขายมีมากที่สุด
4. เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นการละเล่นมีปรากฏเพียง 1 ครั้ง ได้แก่ การ
ละเล่นที่เสริมสร้างทักษะในด้านการใช้ไหวพริบและช่างสังเกต
5. เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นเทศกาลและพิธีการปรากฏว่า พิธีการเกี่ยวกับชีวิตมี
มากที่สุด เนื้อหาเกี่ยวกับพิธีการเกี่ยวกับการเกษตรกรรมมีปรากฏน้อยที่สุด
6. เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นวรรณกรรมพื้นบ้านที่ปรากฏมากที่สุดได้แก่ สุภาษิต
รองลงไปได้แก่ ส่วนวนคำพังเพย
7. เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นคติธรรม ปรากฏว่าความรับผิดชอบมีมากที่สุด
เนื้อหาที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ ความสุภาพอ่อนโยน

ภาควิชามัธยมศึกษา.....
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย.....
ปีการศึกษา2531.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

WITCHUDA WATTRANUN : AN ANALYSIS OF THAI CULTURE CONTENT IN
TAKSASAMPAAN TEXTBOOKS AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL.
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SAIJAI INDRAMBARAYA, 256 PP.

The purpose of this research was to analyze the Thai culture content in Taksasampan Textbooks at the lower secondary education level about family life, occupations, games, festivals & ceremonies, folk literature and ideology. The results were as follows :

1. Thai culture content in the ideology aspect was found most; the folk literature aspect was found less and that of the game was found least.
2. Thai culture content in the family life aspect concerning parental love was found most and occupation transferring from one family member to another as well as entertaining guests was found least.
3. Thai culture content in the occupation aspect concerning the trading profession was found most.
4. Thai culture content in the game aspect concerning the game promoting intelligence and observation was found only once.
5. Thai culture content in the festival and ritual aspect concerning the customs deal with the way at life was found most and relating to agriculture was found least.
6. Thai culture content in the folk literature aspect concerning the proverbs was found most and saying was relatively found less.
7. Thai culture content in the ideology aspect concerning responsibility was found most and gentleness was found least.

ภาควิชามัธยมศึกษา.....
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย.....
ปีการศึกษา2531.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา*Ind Oh*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์
สายใจ อินทร์ทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ
ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ
ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพ็ชรชอบ รองศาสตราจารย์ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์
และอาจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ ที่ได้ช่วยให้คำแนะนำตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ชำนาญการภาษาไทยทุกท่านที่ได้กรุณา
ตรวจเกณฑ์การวิเคราะห์ และพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

วิชชุกา วัชรนันท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อกทลงเบื้องต้นในการวิจัย	7
คำจำกัดความ	7
ประโยชน์ที่จะไ้จากการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5 สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	201
สรุปผลการวิจัย	202
อภิปรายผล	203
ขอเสนอแนะ	206
บรรณานุกรม	207
ภาคผนวก	215
ประวัติผู้เขียน	256

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนความดีและคำร้อยละของเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็น ชีวิตครอบครัว จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุคทักษัมพันธ์ เล่ม 1-3	190
2	จำนวนความดีและคำร้อยละของเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็น อาชีพ จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุคทักษัมพันธ์ เล่ม 1-3 ...	192
3	จำนวนความดีและคำร้อยละของเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็น การละเล่น จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุคทักษัมพันธ์ เล่ม 1-3	194
4	จำนวนความดีและคำร้อยละของเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็น เทศกาลและพิธีการ จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุคทักษัมพันธ์ เล่ม 1-3	195
5	จำนวนความดีและคำร้อยละของเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็น วรรณกรรมพื้นบ้าน จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุคทักษัมพันธ์ เล่ม 1-3	196
6	จำนวนความดีและคำร้อยละของเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็น คติธรรม จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุคทักษัมพันธ์ เล่ม 1-3.	198
7	จำนวนความดีและคำร้อยละของเนื้อหาวัฒนธรรมไทย ความ ประเพณีทั้ง 6 ประการ จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุคทักษัมพันธ์ เล่ม 1-3	200